

tós, V-keresztmetszetű fossák közül a külsőre alapozták. Az első fossa táborfaltól való távolsága 2 m, kiszélesített szélessége 7 m. A késő római torony érdekessége, hogy a délnyugatival szemben a bekötő falakat nem a beugró torony falaihoz igazították, hanem az Ács, vaspusztaiéhoz hasonló módon kicsivel délebbre. A legyező alakú toronynak a legnagyobb hosszúsága 12 m lehetett, belső padlószintje nem maradt meg, a rézsú miatt azokat teljesen elszántották. Ezt az a tény is bizonyítja, hogy az ásatás során rendkívül kevés téglabélyeget és tetőtéglát találtunk. A VII. szelvényben a legyező alakú toronyfal kiszélesítésében nagy valószínűséggel egy szétdúlt éremkincslelethez tartozó 107 darabos aes-lelet került elő. A veretek átégtek, Valentinianus, Valens és Gratianus verette őket. A toronyfalhoz tartozó omladékos rétegben másodlagosan felhasznált faragott építési tagozatot találtunk. A pusztuló löszfalnál a visszatöltött külső fossában 30 cm hosszú, ép vaslándzsát találtunk.

Konzulens: Újlaki Pongrácz Zsuzsa.

KOVÁCS PÉTER

29. Baté, Halastó

(Somogy megye) Ó, U, R, B, Kö

2003 őszén beruházást megelőző terepbejárást végeztünk a területen.

1. számú lelőhely: Az 1. sz. halastó K-i oldalában, az É-i felében, a villanyoszlopsortól D-re, kb. 100–150 m között, a gát és a patakmeder között, gázos álló kukoricásban, rossz megfigyelési körülmények között kevés őskori kerámiatöredéket gyűjtöttünk.

2. számú lelőhely: Az 1. sz. lelőhelytől ÉK-re egy erőteljesen kimagasló domb, amelynek a Ny-i oldalát és tetejét jártuk be (a domb É–D-i irányú). A patakmedertől K-re, kb. 50 m-re, a hidroglóbusz vonalától D-re, a domb tetején kb. 100 m-es átmérőjű, nagyobb kiterjedésű lelőhely figyelhető meg. Sok kerámiát (őskor, középkor) és a tetőn téglatöredékeket, fémsalakokat gyűjtöttünk. Leletanyag: patics, magkövek, pengetőredék, kevés neolit (lengyel?) rézkori (pécel-badeni), bronzkori (függőleges bekarcolt vonalköteg), középkori kerámiatöredék.

3. számú lelőhely: A domb Ny-i lábánál, a pataktól K-re húzódó dűlőút K-i oldalán, az út kanyarulatában, É–D-i irányban húzódik a lelőhely, a villanyoszlopsortól kb. 100 m-re, É-ra. Leletanyag: lekopott őskori, kevés középkori töredék, sok csonttöredék.

4. számú lelőhely: A dűlőút mentén, lapos dombhát aljában, hosszan elnyúlva (kb. 50 m hosszan), a dűlőút újabb kanyarulatában lepusztult állapotú középkori, őskori kerámiát, pengét gyűjtöttünk.

5. számú lelőhely: Egy É–D-i lapos dombtető Ny-i szélén, a halastótól K-re, a dűlőúttól Ny-ra, a következő villanyoszlopsortól D-re, 50 m-re kevés neolit(?), lekopott őskori (rézkor, bronzkor), kevés középkori kerámiát gyűjtöttünk.

6. számú lelőhely: Fonó külterületében a Halastó É-i végétől K-re, a Kiserdő vonalában, kissé gázos kukoricásban kevés őskori kerámiát, téglatöredéket, paticsot találtunk (neolit?, rézkor?).

BÁRDOS EDITH – M. ARADI CSILLA

30. Bácsalmás, Óalmás, homokbánya

(Bács-Kiskun megye) Sza, Á, Kú

2003-ban is a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által adott és helyi támogatással folyt a rác temető feltárása (421–483. sírok, köztük egy szarmata). Megtaláltuk a temető É-i, ÉNy-i és DDNy-i szélét. Az ÉNyNy-i részen már csak néhány sír lehet a földben, a viszonylag sűrű betemetettségű Ny-i dombtelepen azonban további sírok várhatók.

A sírok feltárását továbbra is metszetbontással kezdtük. Ennek eredményeképp nemcsak a túlnyomórészt padkás sírformát és a halottak általában csúcsos takarását figyeltük meg, hanem a gödörbe roskadt felszíni konstrukció nyomait is. Egy gyermek- és egy felnőtt sír padmalyos volt; ahhoz a csoporthoz tartoztak, ahonnan tavaly három padmalyos temetkezés került elő. A koporsós sírok száma mindössze kettő.

A leletanyag a temető korának és jellegének megfelelően elsősorban kiscsömögös túkból, fülesgombokból, vas párizsikapcsokból, gyöngyökből állt, a leletek száma a tavalyihoz képest kevesebb. Az egyik sírban 1 cm széles, bronzszálas paszomány díszítette az elhunyt nő ruhájának nyakrészét. A sírok túlnyomó része melléklet nélküli volt.

Feltártuk a temetőt használata bizonyos szakaszában kerítő árok két újabb szakaszát is.

A domb egykor meredek É-i és D-i lejtőjén sírok már nem voltak, itt kisebb-nagyobb méretű szarmata és Árpád-kori gödrök kerültek elő, viszonylag kevés kerámia- és állatcsontlelettel.

Munkatárs: Sultis László restaurátor (Baja, Türr István Múzeum).

WICKER ERIKA

31. Bányaterenye, Kisterenye, Bogár-föld

(Nógrád megye) R

A 21-es út Salgótarján, Ipari Park és Kisterenye közötti szakaszának szélesítése és az ehhez kapcsolódó munkák által érintett nyomvonalon végeztünk megelőző kutatást.

A Tarján-patak völgyének nyugati dombosorának egy mocsaras területre benyúló kis platóján, a 21-es út építéséhez kapcsolódó talajmunkák során késő rézkori kerámiatöredékek kerültek elő. A lelőhely kutatására először árkokat nyitottunk. Már ekkor kiderült, hogy korábban a kisterenyei víztározó létesítésekor anyagnyerő helyként használták a területet, s a lelőhely egy jelentős részét elhordták. Ezek után a még érintetlennek tűnő részen egy nagyobb felületet nyitottunk. Itt a szel-